

HAGGAI

INNEHÅLL

Bakgrund	1
Löpande kommentar	4
Reflektion	6

HAGGAIS BOK

(Lars Mörling 2021)

BAKGRUND

Medisk-Persiska imperiet

Koresh (553-530 f.Kr) var kung av Persien och befälhavaren av den medisk-persiska armén som intog Babel 539 f.Kr. Koresh var den som samma år lät judarna återvända till Juda och Jerusalem för att bygga upp templet (Esra 1:1-4, Jes 44:28). Efter Koreshs död 530 f.Kr. efterträddes han av sin son **Kambysses II** (530-522 f.Kr). Han intog bland annat Egypten år 525 f.Kr. Kambysses bror **Bardiya**, styrde därefter ett antal månader år 522 f.Kr. **Dareios**, även kallad Darejavesch I, tog makten efter Bardiya genom en kupp (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5). Det var under hans regering som profeterna Haggai och Sakarja var verksamma (Hagg 1:1, Sak 1:1). Han utvidgade imperiet mot norr och öster. Han införlivade Centralasien och delar av Indien.

Historisk bakgrund

1. Folkets återkomst till landet

Året var 539 f.Kr. och det Medisk-Persiska riket hade intagit Babel. Darejavesch, Mediens kung var den som officiellt ledde riket, men Koresh, Persiens kung, var befälhavaren som intagit Babel. Kung Koresh tillät judarna att återvända till sitt land för att återuppbygga templet i Jerusalem (Esra 1:1-4, Jes 44:28, Jer 29:10). De fick med sig tempelkärnen som Nebukadnessar fört till Babel 586 f.Kr.

Det visade sig att runt 50 000 personer återvände till landet. Troligen anlände folket 538-537 f.Kr. Detta innebär att de allra flesta av judarna antingen inte kunde eller inte ville återvända. De som återvände fick mängder av silver och guld som gåvor. Man kan undra varför. Troligen var de flesta gåvogivare judar, men även från andra folk. Säkert gavs gåvorna mot löfte om framtida förbön till Israels Gud i Jerusalem.

Det är viktigt att påminna sig om att judarna var fortfarande att betrakta som slavar under perserna. De hade fått tillåtelse att flytta inom imperiet. I deras böner kom också deras självförståelse fram: *"Slavar är vi, men vår Gud har inte övergett oss i vårt slaveri, utan lät oss finna nåd inför Persiens kungar så att de gav oss mod och kraft till att bygga upp vår Guds hus igen och resa upp dess ruiner. Och han har gett oss en skyddad plats i Juda och Jerusalem."* (Esra 9:9). Vi ser samma självförståelse i en bön i Nehemjas bok (Neh 9:36-37).

2. Offertjänsten och tempelgrunden

- **Altaret byggdes upp**

Det skulle ta tid att bygga templet samtidigt som tillbedjan av Herren var prior ett och därför startade man med offeraltaret: *"De uppförde altaret på dess plats, eftersom de var rädda för folken där i länderna omkring. På altaret offrade de brännoffer åt Herren, morgonens och kvällens brännoffer"* (Esra 3:3).

- **Grunden lades för templet**

År 536 lades grunden för templet på exakt den plats där Salomos tempel stått 50 år tidigare. De gamla som mindes det första templet grät medan de unga jublade: *"Men många av prästerna och leviterna och huvudmännen för familjerna, de gamla som hade sett det förra huset, grät högt när de såg grunden läggas till detta hus. Många andra jublade och var så glada att de ropade med hög röst. Man kunde inte skilja mellan det glada jubelropet och folkets högljudda gråt, för folket ropade så högt att ljudet hördes vida omkring."* (Esra 3:12-13).

3. Arbetet på templet stoppades

- **Serubbabel och Josua ledde arbetet**

Serubbabel var av kunglig släkt och finns med i Jesus släkttavla (Matt 1:12). Han var judarnas ståthållare. Josua eller Jeshua var av översteprästlig släkt. Båda omnämns i Haggais och Sakarjas böcker (Hagg 1:1, Sak 3:1, 4:9).

- **Samarierna ville vara med i tempelbygget**

Det fanns folk i landet norr om Jerusalem som assyrierna hade tvångsförflyttat dit (2Kon 17: 24-41). Dessa folk blev samarierna. De tillbad

Jahveh plus sina egna gudar och nu ville de vara med i tempelbygget, men judarna sa blankt nej. Det blev sådana motsättningar att hela tempelbygget stannade av ända till Darejaveshs regering (522-486 f.Kr, Esra 4:4-5). I verkligheten låg tempelbygget nere till 520 f.Kr.

4. Arbetet på templet återupptogs (5:1-6:12)

- **Profeterna Haggai och Sakarja**

Året var 520 f.Kr. och templet var långt ifrån färdigt, fast grunden hade lagts redan år 536. Problemet var motståndet från andra folk i närområdet. Ett annat problem, som blev tydligt i Nehemjas bok, var att Jerusalem var närmast öde (Neh 2:3, 2:17, 4:22, 7:4-6). Judarna bodde på de platser som deras släkter kommit ifrån men Jerusalem var fortfarande till stora delar i ruiner. Husen och murarna var nerrivna och staden hade bränts ner av babylonierna 586 f.Kr. I den här situationen reste Herren upp profeterna Haggai och Sakarja. Resultatet blev att tempelbygget återupptogs.

- **Skrivelsen till kung Darejavesh (5:3-6:22)**

I skrivelsen hänvisades till kung Koresh dekret, att templet skulle återuppbyggas. När man gjorde efterforskningar i Persiens arkiv fann man att detta stämde. Kung Darejavesh eller Dareios sa till på skarpen att templet måste byggas upp. År 516 f.Kr invigdes det nya templet och man firade Herrens påsk (Esra 6:19-22).

Datering

Boken är daterad till 520 f.Kr (Hagg 1:1, Esra 5:1-2).

Tema

Sätt i gång och bygg på Guds hus om ni vill ha Guds välsignelse över era liv.

LÖPANDE KOMMENTAR

1. Inledning (1:1)

Boken täcker några få månader av 520 f.Kr. Haggai fick ett antal budskap från Herren som är exakt daterade i boken.

2. Tiden har kommit för att bygga upp Guds tempel (1:2-11)

- **Deras egna fina hus jämfördes med Guds hus**
"Är det då tid för er att själva bo i panelklädda hus medan detta hus ligger i ruiner?" (1:4).
- **Gud hade tagit bort välsignelsen från deras liv**
"Därför har himlen över er hållit tillbaka sin dagg och jorden har hållit tillbaka sin gröda. Jag har kallat fram torka över landet och över bergen, över säden, vinet och oljan, över det som jorden ger, över människor och djur och över era händers arbete" (1:10-11).

3. Ledarskapet och folket gensvarade på Guds ord (1:12-2:1)

"Och Herren väckte en iver hos Serubbabel, Shealtiels son, ståthållare i Juda, hos översteprästen Josua, Josadaks son, och hos alla dem som var kvar av folket så att de började arbeta på Herren Sebaots, sin Guds, hus" (1:14).

4. Det nya templets härlighet (2:2-10)

Det fanns fortfarande år 520 f.Kr äldre personer som sett det första templets härlighet, det som förstördes 586 f.Kr. Risker var att dessa individer skulle göra alla andra besvikna över hur primitivt detta nya tempel ändå var. I en profetia uppmanade Herren ledarskapet och folket att vara frimodiga och inte ge upp. Herren lovade att han skulle skaka folken så att deras skatter skulle komma till detta tempel: *"Jag ska skaka om alla hednafolk, och alla folkens skatter ska komma hit. Och jag ska fylla detta hus med härlighet, säger Herren Sebaot. Mitt är silvret och mitt är guld, säger Herren Sebaot. Den kommande härligheten hos detta hus ska bli större än den förra, säger Herren Sebaot, och på denna plats ska jag ge frid, säger Herren Sebaot" (2:8-10).*

Hur ska vi förstå detta? Till att börja med fick judarna alla omkostnader för templet och offergudstjänsten täckta av kung Darejavesch (Esra 6:6-10). Runt 60 år senare kom Esra till Jerusalem med stora gåvor från kung Artashasta (Esra 7:13-16, Esra 8:24-28).

Men den stora restaureringen av templet stod kung Herodes för med början år 20/19 f.Kr. Jerusalems tempel blev ett av Romarrikets största byggnadskomplex, under det första århundradet.

Skalenlig modell av Herodes tempel i Jerusalem.

Vi lägger också märke till att profetian lovade att templet skulle fyllas med en Guds härlighet som var större än det förra templets härlighet. Vi har tidigare noterat att Salomos tempel fylldes av Guds härlighet (1Kon 8:10-11). Vi har också noterat att Jesus Kristus var Guds tempel (Joh 1:14) och talade om sig själv som ett tempel (Joh 2:19-21).

När han talade med fariseerna och påstod att han var Sabbatens Herre, så kom han också med detta häpnadsväckande påstående: *”Jag säger er: Här är något som är större än templet”* (Matt 12:6). Detta innebär att han som var Guds tempel och var större än templet, besökte Jerusalems tempel och undervisade Guds ord på tempelplatsen.

Vi ser också att profetian utlovade *”och på denna plats ska jag ge frid, säger Herren Sebaot”*. När Jesus red in i Jerusalem grät han över staden: *”När Jesus kom närmare och såg staden, grät han över den och sade: ’Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig frid! Men nu är det dolt för dina ögon. Dagar ska drabba dig då dina fiender bygger en belägringsvall runt dig och omringar och pressar dig från alla håll. De ska slå dig och dina barn i dig till marken och inte lämna sten på sten i dig, därför att du inte förstod den tid då Herren besökte dig”* (Luk 19:41-44). Det hör till saken att romarna förstörde templet i grunden år 70 e.Kr.

5. Gud utlovade rik välsignelse som en frukt av arbetet (2:11-20)

När de tidigare bara byggde på sina egna hus och samtidigt försummade Guds hus, så påpekade Gud att de inte var välsignade. Men nu bad han dem

att notera hur välsignade de skulle bli när de byggde på Guds hus: *”Lägg märke till det som sker från i dag och framåt, från den tjugofjärde dagen i nionde månaden, från dagen då grunden lades till Herrens tempel.”* (2:19).

6. Serubbabel var utvald av Gud (2:21-24)

Den judiske ståthållaren Serubbabel, som var av Davids släkt, fick en personlig profetia. Han skulle vara som en Guds signetring. En signetring var högst personlig och användes för att underteckna ett viktigt brev eller budskap. Denna profetia innebar att Serubbabel var Herrens utvalde för det viktiga uppdraget att leda och slutföra tempelbygget. Vi ser samma innebörd i Sakarjas profetia om Serubbabel (Sak 4:9). Boken avslutas med Herrens ord till Serubbabel: *”På den dagen, säger Herren Sebaot, ska jag ta dig, min tjänare Serubbabel, Shealtiels son, säger Herren, och göra dig till en signetring. För jag har utvalt dig, säger Herren Sebaot”* (2:24).

REFLEKTION

Vi har endast ett citat i NT från Haggais bok och det är: *”Så säger Herren Sebaot: Inom kort ska jag än en gång skaka himlen och jorden”* (Haggai 2:7, Hebr 12:26). I Hebreerbrevet används citatet som en profetia på att Gud en dag kommer att döma världen genom att skaka himmel och jord. Det är därför som det är så viktigt att vi får ett bestående, evigt rike, som inte kan rubbas (Hebr 12:28).

Vi ser att Haggais bok är mycket relevant för situationen bland oss kristna idag. Det är så lätt för oss att följa tidsandan och bygga på våra egna hus och egna karriärer, medan vi försummar att bygga på Guds församling.

Från Arad i södra Israel